

Samverkans- dokument

Allmäntandvård och Specialisttandvård
Folktandvården Blekinge

Rubrik: Samverkansdokument mellan allmäntandvård och specialisttandvård	
Enhet/Förvaltning: Folktandvården	Huvudområde/Delområde:
Ansvarig: Verksamhetsschef Monica Palmö	Utfärdare:
Gemensamt med: Ämnesansvariga inom STV och AC	Version/Diariern: 1.0
Godkänt datum: 2021-12-16	Nästa revidering: 2024-12-01

Innehåll

Samverkansdokument mellan allmäntandvård och specialisttandvård	3
Syfte	3
Ansvar	3
Kontaktvägar	3
Beskrivning per ämnesområde	4
Bettfysiologi	5
Endodonti.....	7
Käkkirurgi.....	8
Odontologisk radiologi	9
Oral protetik	10
Orofacial medicin	11
Ortodonti.....	12
Parodontologi	13
Pedodonti.....	14
Bilaga 1: Råd för remiss till Specialisttandvården.....	16

Samverkansdokument mellan allmäntandvård och specialisttandvård

Följande dokument beskriver vårdssamverkan mellan allmäntandvård (ATV) och specialisttandvård (STV) i Blekinge.

Syfte

Syftet med dokumentet är att beskriva vilken vård som förväntas utföras inom ATV respektive STV. Genom ett välbeskrivet samverkansdokument ökar möjligheterna att ge alla patienter en jämlig, tillgänglig och resurseffektiv vård.

Den vård som beskrivs under ATV är vård som ATV förväntas kunna erbjuda.

Vissa av de moment som exemplifieras inom STV: s kompetensområden kan även utföras inom ATV om tandläkaren har en utökad kompetens.

Ansvar

Patientens allmäntandläkare är patientansvarig.

- Innan STV har påbörjat sin behandling av patienten ansvarar remitterande tandläkare för patientens behandling och eventuellt omhändertagande av akuta besvär.
- Om en patient under pågående STV-behandling ska få delar av behandlingen utförd inom ATV skall en sådan patient om möjligt hanteras med förtur inom ATV.
- Målsättningen är att patienter efter avslutad behandling vid STV ska återgå till ATV

Förutom utredning och behandling, skall STV även:

- Stödja ATV genom rådgivning, konsultation och auskultation
- Bidra till kompetensutveckling
- Fungera som sakkunniga inom respektive ämnesområde

Kontaktvägar

Initialt bör alltid en terapidiskussion på ATV ske, då klinikens behandlare utreder om aktuell behandling:

- Kan utföras av kollega på kliniken
- Kan utföras av kollega på närliggande ATV-klinik.

I komplicerade fall avgör STV om aktuell frågeställning skall hanteras inom ATV eller STV. Forum för dessa diskussioner är till exempel telefonkonsultationer eller konsultationer på ATV.

För att underlätta remissbedömning och prioritering bör remiss alltid utformas enligt gällande remissrutiner och med

stöd av den remissmall som för FTV:s behandlare finns tillgänglig under elektroniska remisser i Lifecare Dental. För privata remittenter gäller Folk tandvårdens remissföreskrifter, se bilaga 1.

Allmäntandläkaren ska informera patienten om varför remiss skickas samt ungefärlig kostnadsnivå för en utredning. Detta ska även dokumenteras i remissen. Ungefärlig kostnad hos specialisttandvården vid första besöket beräknas vara mellan 500 och 3000 kronor.

Om en remiss avvisas är det viktigt att remissmottagaren i remissvaret beskriver orsaken och ger vägledning till remittenten avseende omhändertagandet.

Beskrivning per ämnesområde

I följande avsnitt anges de utredningar, den diagnostik och de behandlingsmoment vilka normalt ingår i ATV:s kompetens. När det gäller STV:s kompetensområden så anges exempel på vad som kan föranleda en remiss inom respektive ämnesområde.

För samtliga områden gäller att:

Vissa av de moment som exemplifieras inom STV: s kompetensområden kan även utföras inom ATV om tandläkaren har en utökad kompetens.

Bettfysiologi

Innan patientens första besök på STV har allmäntandläkaren ansvaret för patienten, inklusive omhändertagande av eventuella akuta problem. Möjlighet till mail- och telefonkonsultationer.

Vad gäller remisser:

- Beskrivning av smärtan och funktionsstörning med avseende på lokalisering, intensitet, duration, frekvens, försämrande och lindrande faktorer samt påverkan på patientens vardag
- Beskrivning av utförd diagnostik och behandling och dess utfall
- Information om patientens allmänhälsa inkl. medicinering

<p>Allmäntandvård</p>	<p>Diagnostik</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diagnostik av vanligaste förekommande led- och muskelsmärta (Artralgi, myalgi, huvudvärk tillskriven TMD) • Diagnostik av enklare diskproblematik • Identifiering av svåra, komplexa patientfall som är lämpligare för STV • Identifiering av progredierande bettförändringar • Upptäcka funktionella problem i käklederna och informera patienten samt vid behov remittera. <p>Behandling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Information om vanligt förekommande orofaciala smärttillstånd och käkdysfunktion • Rådgivning om sambandet stress/smärta och betydelsen av avspänning • Enklare rörelseträning (Intranätet) • Stabiliseringskena
<p>Kompetensutvecklad allmäntandvård</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostik, terapiplanering och behandling av moderatsvåra fall i samråd med specialist • Fungera som rådgivare lokalt på avdelning, bland annat för att patienter ska remitteras till ”rätt” instans

Specialisttandvård	<ul style="list-style-type: none">• Utredning och behandling i de fall allmäntandläkarens behandling inte gett önskat resultat• Utredning och behandling av svåra fall med komplex smärtbild• Odontologisk utredning och behandling av patienter med allmänsjukdomar som kan engagera käksystemet som reumatiska sjukdomar och vissa neurologiska störningar som kan manifesteras sig i käksystemet• Utredning och behandling av symtom i käksystemet som är orsakade av generaliserad smärta som fibromyalgi• Utredning och behandling av orofaciala neuropatiska smärttillstånd• Utredning och behandling av BMS (Primär BMS)
---------------------------	--

Endodonti

Innan STV startat eventuell behandling är remitterande tandläkare ansvarig för patientens behandling och omhändertar eventuella akuta problem.

Allmäntandvård	<ul style="list-style-type: none">• Diagnostisera endodontiska tillstånd• Behandla akuta smärttillstånd• Konventionell rotbehandling• Prognosbedömningar
Specialisttandvård	<ul style="list-style-type: none">• Behandling av patienter där resultatet i ATV inte blivit framgångsrikt• Apikalkirurgisk behandling• Komplicerad smärt- och infektionsutredning• Komplicerad endodontisk behandling vid• Traumaskadade tänder• Resorptioner• Obliterationer• Ofullständig rotutveckling• Svår rotanatomi• Smärtutredning

Käkkirurgi

Innan STV startat eventuell behandling är remitterande tandläkare ansvarig för patientens behandling och omhändertar eventuella akuta problem.

Allmäntandvård	<ul style="list-style-type: none"> • Extraktioner av tänder och okomplicerade rotrester • Mindre operativa ingrepp som till exempel avlägsnande av okomplicerade semiretinerade tänder. • Upptäcka slemhinneförändringar samt kunna bedöma och vid behov behandla de vanligaste • Upptäcka och vid behov behandla/remittera patologiska förändringar i käkarna • Behandla akuta tillstånd som till exempel behandling av de flesta dentala trauma • Genomföra smärtdiagnostik/inledande smärtutredning • Remittera de patienter som inte framgångsrikt kunnat behandlas av allmäntandläkare eller där förväntat resultat uteblivit
Kompetensutvecklad allmäntandvård	<ul style="list-style-type: none"> • Enklare dentoalveolär kirurgi till exempel avlägsnande av retinerade tänder, friläggningar och apikalkirurgi
Specialisttandvård	<ul style="list-style-type: none"> • Komplicerade fall av dentoalveolär kirurgi • Komplicerade tand- och käkfrakturer • Komplicerade infektionsutredningar och behandling • Utredning och behandling av cystor och tumörer i hård- och mjukvävnad • Svårare slemhinneförändringar och sjukdomar inklusive materialreaktioner samt tillstånd kopplade till medicinska problem • Omfattande och komplicerade smärtutredningar • Patologiska tillstånd i käkleden och käkledskirurgi • Implantatkirurgi • Behandling av anomalier • Rekonstruktionskirurgi

Odontologisk radiologi

Innan STV startat eventuell behandling är remitterande tandläkare ansvarig för patientens behandling och omhändertar eventuella akuta problem.

<p>Allmäntandvård</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Avgöra om indikation föreligger för röntgenbildtagning och när remiss skall skickas. • Exponera, framställa och bedöma (diagnosticera) intraorala bilder • Utföra kvalitetssäkring av röntgenverksamhet
<p>Allmäntandläkare med panoramakörkort</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Exponera, framställa och bedöma (diagnosticera) intraorala och panoramabilder
<p>Specialisttandvård</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedömning (diagnostisering) av bilder på begäran av allmäntandvården • Exponera, framställa och bedöma (diagnostisera) bilder ingående i specifika utredningar och/eller med speciella tekniker till exempel tomografi och kontraströntgen • Vid behov bistå ATV vid bildtagning, bildtolkning och kvalitetssäkring • Den person som innehar rollen som radiologiskt ledningsansvarig har det övergripande ansvaret för den radiologiska verksamheten vid samtliga av FTV:s avdelningar

Oral protetik

Innan STV startat eventuell behandling är remitterande tandläkare ansvarig för patientens behandling och omhändertar eventuella akuta problem.

Allmäntandvård	<ul style="list-style-type: none"> • Identifiera och utreda protetiska behandlingsbehov • Behandling av akuta tillstånd inom tand- och implantatburen protetik • Efterkontroller av implantatbehandlingar • Protetisk behandling avseende: <ul style="list-style-type: none"> ○ Hel- och delprotetiska behandlingar ○ Kronor och broar ○ Okomplicerad kombinationsprotetik (exempelvis enkla fall av partialproteser och urtagskronor) ○ Implantatburen protetik ○ Reparationer av fast och avtagbar protetik, samt i tillämpliga fall implantat ○ Samverka i behandling tillsammans med specialisttandvården
Kompetensutvecklad allmäntandläkare	<ul style="list-style-type: none"> • Mer komplicerad avtagbar protetik • Mer komplicerad tandburen protetik • Kombinationsprotetik
Specialisttandvård	<ul style="list-style-type: none"> • Fungera som stöd till allmäntandläkaren i de fall denne utför behandling • Bistå ATV vid terapiplanering och prognosbedömning • Bedöma behandlingsbehov, samt i förekommande fall bistå vid terapiplanering av patienter som visas vid konsultationer • Omfattande och/eller komplicerad fast eller avtagbar protetik vid till exempel vid komplicerade bettförhållanden • Svårare helprotetiska behandlingar • Tekniskt och estetiskt avancerad tandburen protetik • Tekniskt och estetiskt avancerad implantatburen protetik • Behandling av utvecklingsdefekter • Juvenil protetik som kräver ett multidisciplinärt samarbete • Käkprotetik (till exempel obturatorproteser) • Behandling av patienter där resultat av tidigare behandlingar inte blivit framgångsrikt • Konsultationer

Orofacial medicin

Innan STV startat eventuell behandling är remitterande tandläkare ansvarig för patientens behandling och omhändertar eventuella akuta problem.

Allmäntandvård	<ul style="list-style-type: none"> • Infektionssanering inför kirurgiska ingrepp efter att utredning gjorts av orofacial medicin • Behandling av patienter med mindre funktionshinder • Behandling av vissa medicinska riskpatienter efter konsult orofacial medicin • Behandling av patienter med psykologiska behandlingsproblem med hjälp av sedering
Kompetensutvecklad allmäntandvård	<ul style="list-style-type: none"> • Behandling av extremt tandvårdsrädda patienter inklusive fobiträning • Behandling av tandvårdsrädda vuxna med lustgassedering • Tandvård till patienter med ökad blödningsbenägenhet på grund av medicinering. Flertal extraktioner bör eventuellt utföras på OM.
Specialisttandvård	<ul style="list-style-type: none"> • Utredningar och i vissa fall behandling av patienter som skall infektionssaneras • Behandling av patienter med gravt nedsatt immunförsvar • Behandling av allvarligt multisjuka patienter • Behandla extrem tandvårdsrädsla i samarbete med psykolog (KBT) • Behandling av patienter med så grava funktionshinder att de inte kan omhändertas i ATV • Tandvård till patienter där allmäntillståndet är allvarligt påverkat som vid sjukdomstillstånd eller medicinering. Exempelvis strålbehandlade mot huvud-hals eller intravenösa bifosfonater • Utredning av och behandling av orala slemhinneförändringar tillsammans med medicinska specialister • Behandling under narkos/intravenös sedering • Behandling med apnéskenor efter utredning av ÖNH-läkare

Ortodonti

Innan STV startat eventuell behandling är remitterande tandläkare ansvarig för patientens behandling och omhändertar eventuella akuta problem, vilket också infattar adekvat bettövervakning.

Allmäntandvård	<ul style="list-style-type: none"> • Identifiera och diagnostisera ortodontiskt behandlingsbehov, följa upp bettutvecklingen och när så behövs konsultera ortodontist • Vara väl insatt i dokumentet: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ortodontikonsultationer och IOTN- index ○ Rutin ortodontikonsultationer särskilda grupper • Information till patienter med lågt behandlingsbehov om att ingen ortodontisk behandling kommer att erbjudas • Interceptiva åtgärder som till exempel bettslipningar och mjölk tandsextraktioner • Extraktioner på ortodontiska indikationer • Mindre omfattande mjukvävnadsingrepp och friläggningar på ortodontiska indikationer • Säkerställa att patienten är karies- och parodontalt sanerad samt har optimal munhygien innan ortodontisk behandling påbörjas • Hygien- och profylaxbehandling under pågående ortodontibehandling efter remiss från ortodontikliniken. • Behandling av akuta besvär i anslutning till tandregleringsbehandling, syftande till att göra patienten besvärsfri • Separeering av tänder inför bandning • I undantagsfall vara behjälpliga med enklare apparaturbehandling i samråd med ortodontist • Skicka för utökad radiologisk utredning efter önskemål från specialist • Hantera kontroller och underhåll av retentionsapparatur när 1 år förflutit efter avslutad behandling samt tillverka ny retentionstråd/retentionsapparatur vid behov.
Specialisttandvård	<ul style="list-style-type: none"> • Konsultationer • Avgöra behandlingsbehov och bistå med ”second opinion” • Utredda och behandla fall som kräver specialistkompetens • Behandlingar av patienter med behov av multiprofessionellt omhändertagande som komplicerade fall vid agenesier, retinerade tänder, LKG, anomalier, JIA och olika syndrom • Hantera kontroller och underhåll av retentionsapparatur det första året efter avslutad behandling

Parodontologi

Innan STV startat eventuell behandling är remitterande tandläkare ansvarig för patientens behandling och omhändertar eventuella akuta problem. Under väntetiden finns möjlighet för remittenten att kontakta och konsultera STV.

Allmäntandvård	<ul style="list-style-type: none"> • Kunna diagnostisera gingivit, parodontit, mucosit, periimplantit i ett tidigt skede • Kunna genomföra konventionell ickekirurgisk parodontal behandling • Kunna utvärdera parodontala behandlingar • Kunna planera och genomföra parodontal stödbehandling • Kunna identifiera och riskgruppera patienter med parodontit • Kunna behandla akuta tillstånd såsom parodontal abscess • Kunna behandla mucosit • Kunna ta ställning till när remiss skall skrivas • Rekommendera rökavvänjning
Kompetensutvecklad allmäntandläkare	<ul style="list-style-type: none"> • Utföra enklare och mindre omfattande parodontal kirurgi
Specialisttandvård	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostisera, terapiplanera och behandla patienter med kronisk parodontit där behandlingen i allmäntandvården ej gett förväntat eller önskat resultat • Behandling av aggressiv parodontit. • Bistå ATV vid terapiplanering av parodontal behandling • Utföra parodontal rekonstruktiv och mucogingival kirurgi • Behandla periimplantit • Protetik på parodontalt skadade brett • Utredda och vid behov behandla parodontala tillstånd med koppling till medicinska problem och andra allmänsjukdomar • Utföra implantatkirurgi • Utföra kirurgisk rekonstruktion av hård- och mjukvävnad inför implantatbehandling • Ställningstagande till eventuell administration av antibiotika i samband med parodontal behandling • Konsultationer • Utbildning, handledning

Pedodonti

Pedodonti tar hand om remitterande patienter 0–18 år. Patientansvarig tandläkare inom ATV har ansvar för förebyggande och orsaksinriktad behandling och omhändertar eventuella akuta problem även efter det att remiss skickats till STV.

<p>Allmäntandvård</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostisera, terapiplanera och behandla sjukdomstillstånd i munhålan hos barn och ungdomar. Här ingår exempelvis: <ul style="list-style-type: none"> ○ Genomföra kariesutredningar ○ Icke invasiv kariesbehandling så som orsaksinriktade profylaktiska åtgärder ○ Invasiv kariesbehandling så som lagningar och extraktioner ○ Parodontal behandling ○ Akut omhändertagande vid värk, infektioner och trauma ○ Enklare traumafall ○ Identifiera orala slemhinneförändringar ○ Bittedysfunktioner som kan åtgärdas med enklare medel • Strukturerad inskolning till tandvård för barn över tre år • Sederingar med bensodiazepiner på friska barn över ett år och >10kg, vid tveksamheter kontakta pedodontist • Ortodontiska tandextraktioner • Enklare tandutvecklingsstörningar • Enklare protetiska fall
<p>Kompetensutvecklad allmäntandvård</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lustgassedering • Behandla patienter med svårare behandlingsproblem av psykologisk art där den odontologiska behandlingen kan ske med eller utan hjälp av lustgassedering • Biträda pedodontist med narkostandvård • Enklare kirurgiska ingrepp så som operativ friläggning, mjukvävnadskirurgi till exempel incisioner och excisioner samt frenulumplastik

Specialisttandvård	<ul style="list-style-type: none">• Utredda och vid behov behandla barn och ungdomar med:<ul style="list-style-type: none">• Funktionsnedsättning• Allvarlig sjukdom• Kronisk sjukdom• Medfödda eller förvärvade missbildningar• Multisjukdom • Svåra behandlingsproblem som kräver specifikt omhändertagande när ATV:s kompetens inte räcker till • Ansvara för och organisera narkostandvård • Komplicerade trauma/sena komplikationer eller trauma där kontakter med övriga specialiteter kan bli aktuell • Grava tandutvecklingsstörningar • Grav karies • Grava parodontala tillstånd • Allvarliga patologiska tillstånd i käkar och mjukvävnader • Behov av komplicerade protetiska ersättningar • Orala funktionsstörningar så som oralmotorisk träning och gomplattor • Fungera som stöd till allmäntandläkaren i de fall behandling utförs på ATV • Bistå ATV vid terapiplanering och prognosbedömning • Konsultationer
---------------------------	--

Bilaga 1

Råd inför remiss till specialisttandvården	
Enhet/Fö rvaltning FolkTandvården	Huvudområde/Delområde Vård administrativ rutin
Ansvarig: Verksamhetsschef Monica Palmö	Utfärdare:
Granskat av: Specialisttandvården	Version: 1.0
Godkänt datum: 2021-12-XX	Nästa revidering: 2024-XX-XX

Bilaga 1: Råd för remiss till Specialisttandvården

Vid terapiplanering av patienter remitterade till Specialisttandvården är behovet av information rörande patienten stort. Remittenten ska informera patienten om att remiss kommer att skrivas, till vilken enhet och varför. Inför konsultationer ska ansvarig behandlare informera patienten/vårdnadshavare om var, när, hur och varför.

För bästa möjliga kvalitet och patientsäkerhet bör remissen innehålla nedanstående punkter:

- Aktuell adress och telefonnummer.
- Tolk - ange språk samt kontaktpuppgift till svensktalande kontaktperson.
- LMA-numret hos asylsökande antecknat i journalen.
- Tydlig frågeställning - önskemål om behandling eller konsultation/rådgivning.
- Aktuell allmän anamnes - sjukdomar, funktionsnedsättning, mediciner, läkarkontakt etc.
- Kortfattad odontologisk anamnes och status.
- Sammanfattning av tidigare utförd behandling, utfall av densamma och beskrivning av den diskussion du haft med patienten, avseende aktuell frågeställning och behandling.
- Samtliga relevanta röntgenbilder och/eller foton i digitalt format (ej papperskopior), beroende på problemställning.
- Om behandlingssvårigheter föreligger; vilka åtgärder har prövats och utfall av dessa?
- Vid akuta remisser – ring för att förbereda.
- Om malignitetsmisstanke – ring **OMGÅENDE**.

Speciellt för vuxna patienter:

- Det är värdefullt om patienten är informerad om ungefärlig kostnadsnivå vid första besöket.
- Uppgift om intyg (F-tandvård, N-tandvård) och intygsnummer.
- Ange i remissen om patienten har Frisktandvårdskontrakt.

Speciellt för barnpatienter (0-18 år):

- Ange vårdnadshavarens namn och telefonnummer.
- Ange om det har varit många uteblivanden/sena återbud.
- Ange om patienten kan komma på kort varsel/på återbudstid
- Vid misstanke om käkfraktur eller behov av kirurgiskt avlägsnande av visdomständer ska remiss skickas till Käkkirurgiska kliniken.

Remittenten har ansvaret för akuta åtgärder och revisionsbehandling, så länge inget annat meddelats från mottagande specialistavdelning.